

Primer judici per negligència mèdica en una diagnosi pre-natal

Fill de la desinformació

Tomàs i Maria Dolors tenen un fill de tres anys amb síndrome de Down. El matrimoni creu que això es podia haver evitat si haguessin tingut la informació necessària. El 17 de febrer el metge que atengué l'embarça de Maria Dolors serà jutjat a Girona per imprudència temerària.

Amb un diagnòstic pre-natal, Xavier, el fill de Tomàs Cabrejas i de Maria Dolors Romera, podria haver evitat la síndrome de Down.

C. PUERTOLAS

Tomàs Cabrejas i Maria Dolors Romeira viuen a Sant Adrià de Besòs amb els seus quatre fills. El més petit es diu Xavier i va nèixer fa tres anys amb síndrome de Down. El nen centra l'atenció de la família. L'estimen; tots han après a conviure amb la dificultat. En Xavier també ho ha fet fàcil, sap estimar. Però els pares no s'han tret mai l'angoixa de dins: "És un nen que sempre necessitarà l'ajuda dels altres, i que mai no podrà desenvolupar-se amb la mateixa independència que els seus germans. I això es podia haver evitat, si s'hagués fet el diagnòstic pre-natal en el seu moment".

Aquest moment es va produir fa tres anys a Figueres. El matrimoni havia decidit de deixar Barcelona i d'anar a Figueres a muntar un bar amb el germà d'en Tomàs. La nova situació no va ser fàcil, perquè van haver de començar de nou.

Al cap de poc, Maria Dolors, a l'edat de 40 anys, queda embarassada i té un avortament espontani. Preocupats, decideixen

de demanar consell i atenció al doctor Joaquim Vila, que regenta la Clínica Santa Creu de Figueres. A l'abril, Maria Dolors torna a estar embarassada i és altre cop el doctor Vila qui l'atén. Li confirma el seu estat a través d'una ecografia.

Però, a mesura que passaven els dies, Maria Dolors estava cada cop més inquieta i preocupada pel seu cinquè embaràs, després d'un avortament molt recent. Com que no estava tranquil·la, va manifestar al doctor Vila la seva inquietud. El metge va tranquil·litzar-la i convèncer-la que no era prudent d'estar neguitosa durant l'embaràs.

Maria Dolors, conscient de la seva avançada edat, va consultar una guia pràctica de Medicina. Llegeix i s'informa que a la seva edat té un alt risc de gestar un fetus amb malformacions genètiques, concretament amb síndrome de Down. Un altre cop, Tomàs i Maria Dolors acudeixen a la clínica del doctor Vila a demanar-li informació i assessorament. Però, segons el matrimoni, el metge els va aconsellar que

"no llegissin tant", i alhora va desaconsellar-los qualsevol prova per a analitzar el fetus perquè, segons ell, "es tracta d'un tipus d'examen molt perillós", i perquè en la seva exploració (ecogràfica) no havia detectat cap anormalitat. A més va afirmar a la parella que la prova "podia determinar la provocació d'un avortament espontani i fins i tot una infecció greu que podia arribar fins i tot a la mort de la mare".

Tomàs treballava quan la cunyada va telefonar-li que ja havia nascut el fill. Recorda, encara, que amb aquella trucada ja va saber que alguna cosa no havia anat del tot bé. El pare va acudir a la clínica i en veure el fill, immediatament va adonar-se que no era normal: "De seguida vaig veure que era un nen mongòlic. I vaig preguntar-me si això no es podia haver evitat."

¿ES PODIA HAVER EVITAT?

Maria Dolors i Tomàs encara recorden, amb el rostre encogit, aquell dia com si

Diagnosi pre-natal i amniocentesi

El risc de malformacions congènites i de problemes de salut per a la mare i el fetus augmenten considerablement a partir dels 35 anys, i sobretot a partir dels 40. Aquest risc també es veu influït pel nombre de parts anteriors i l'interval des de l'últim part o avortament.

Així es planteja la realització de la diagnosi pre-natal que permet d'obtenir una informació sobre el fetus *in utero* i percebre diversos defectes congènits i genètics greus en determinades situacions, com és el cas en què els familiars tenen antecedents familiars d'alteracions cromosòmiques o malformacions congènites; o quan la dona pertany a un grup de risc, és a dir, té una edat superior als 35 anys.

Aquesta diagnosi pre-natal s'efectua a través de l'estudi del líquid amniòtic (amniocentesi) o a través d'una biòpsia de Corion.

L'amniocentesi es fa a la 16a setmana de gestació, i consisteix a introduir, sota control ecogràfic, una agulla a la cavitat amniòtica que és on hi ha el fetus, a fi d'extreure'n líquid que pot servir per a fer proves diagnòstiques, o bé es pot centrifugar i incubar per a obtenir cèl·lules embrionals i sotmetre-les a anàlisi cromosòmica.

De totes maneres, l'amniocentesi implica un cert risc, tant per a la mare com per al fetus.

Per a la mare, hi ha el perill d'hemorràgies o d'infeccions. Amb tot, amplis estudis han demostrat clarament que aquest risc sol limitar-se quasi invariablement a complicacions menors, com alguna hemorràgia vaginal lleu, pèrdua de líquid amniòtic, o rampes uterines. La freqüència d'aquestes complicacions sol ser de l'1%.

El fetus corre un risc de mort sobtada, o pot donar-se una pèrdua fetal a conseqüència d'una precipitació d'un part prematur. El risc d'aquest examen ha estat avaluat, i varia d'un 0,5 a un 1%, segons l'experiència de l'equip mèdic.

Actualment, la realització de l'amniocentesi, la facilita la Seguretat Social a totes les dones embarassades a partir dels 35 anys. Si l'embarassada té antecedents familiars d'alteracions, la prova és recomanable, independentment de l'edat. D'altra banda, en un centre privat, una amniocentesi costa unes 50.000 pessetes.

M. F.

Maria Dolors i Tomàs van tornar a Barcelona amb la resta de la família perquè calia hospitalitzar Xavier a la Casa de la Maternitat.

C. PUERTOLAS

fos ahir. Recorden que el doctor Vila no va presentar-se després del part. Un part amb moltes dificultats. El pediatre, recorden, tampoc no els va informar detalladament sobre la síndrome de Down ni les altres malformacions que presentava el nen. Recorden, també, que van sentir-se enganyats, desatesos i traïts. Ells havien confiat en el doctor Vila: "un senyor amb més de 70 anys, molt paternalista i que infonia molta confiança", com el descriu Maria Dolors tres anys després.

Al cap de pocs mesos, van deixar el bar de Figueres i van tornar a Barcelona amb la resta de la família, perquè calia hospitalitzar en Xavier a la Casa de la Maternitat de la Diputació de Barcelona, on van diagnosticar-li malformacions greus al cor i al fetge. Finalment, en Xavier va ser operat per reparar la manca d'un envà i el defecte d'una vàlvula respiratòria. En total, Xavier va passar un any i mig hospitalitzat.

Mentrestant, el matrimoni no deixava de demanar-se si això no es podia haver evitat, ni tampoc deixava de considerar negligent i irresponsable l'actuació del metge que, segons ells, els havia malinformat i ocultat la veritat deliberadament.

IMPRUDÈNCIA TEMERÀRIA

La indignació i la impotència eren presents. Però Tomàs Cabrejas va decidir d'actuar perquè es castigüés aquesta falta

greu i irreparable. I va presentar una denúncia al Jutjat d'Instrucció número 2 de Figueres contra el doctor Joaquim Vila i Moner per "imprudència temerària".

Impotència i indignació altre cop. Impotència que reviu quan recorda que des del mateix jutjat li van aconsellar que retirés la denúncia perquè mai no tindria sortida judicial. Tomàs, però, no defalleix. No para de moure's i d'informar-se pel seu compte. Finalment, després de demanar informació a diverses associacions, organitzacions i, fins i tot, al Ministeri de Justícia, porta davant el jutge el que considera una falta greu d'atenció del ginecòleg.

Carles Monguilod, l'advocat que porta a terme l'acusació particular, afirma que es tracta d'un cas excepcional perquè no n'hi ha precedents en la jurisprudència espanyola. És a dir, es tracta del primer cas en què s'obre un judici oral per imprudència temerària del metge en una diagnosi pre-natal. Fins ara, aquests casos havien tingut sortida per via civil, no per via penal.

Malgrat aquesta manca d'antecedents, l'acusació considera que l'actuació del metge ha estat delictiva, encara que l'informe del fiscal consideri que no hi ha imprudència temerària, però sí "incompliment suficientment provat del codi deontològic". Segons el fiscal, el metge va coartar la voluntat de la pacient per decidir sobre el seu cos i la vida del fetus que gestava, però no considera que es tracti d'un

delicte, perquè no hi ha una relació de causa a efecte entre la decisió del metge —de no informar i de no realitzar cap prova diagnòstica— i l'alteració cromosòmica del nen.

No obstant això, l'acusació particular considera que, a més d'haver actuat amb el més absolut menyspreu i desconeixement de la més elemental pràctica mèdica, l'acció del metge va propiciar el naixement d'un nen amb aquesta greu alteració cromosòmica. En tot cas, l'acusació considera que hi ha una relació indirecta de causa a efecte.

Així, doncs, el dia 17 de febrer es celebrarà al Jutjat numero 2 de Penal de Girona el judici oral contra el doctor Joaquim Vila i Moner, en el qual l'acusació demana una indemnització de 200 milions de pessetes, i quatre anys, dos mesos i un dia de presó menor per a l'acusat d'imprudència temerària.

EL DRET A LA INFORMACIÓ

Si es té en compte el que diu la llei en aquesta qüestió, el metge Joaquim Vila va actuar de manera ajustada a dret quan no va advertir —tot i ser requerit en aquesta

qüestió— dels perills que comportava l'embaràs de Maria Dolors als 40 anys. No hi ha cap llei que obligui els metges a fer proves per a detectar les possibles malformacions del fetus en un embaràs en edat de risc, ni hi ha cap llei que obligui els facultatius a informar els pacients sobre les característiques que concorren en cada cas mèdic. Tanmateix, sí que existeix un codi deontològic que obliga el metge a exposar als clients una informació objectiva i clara de la situació i dels riscos, com també dels tractaments i possibilitats que el sistema sanitari i legal ofereix en cada cas.

En aquest sentit, segons les declaracions de Maria Dolors i Tomàs, no van ser informats del risc que el fetus presentés malformacions per l'edat avançada de la mare i pel nombre de parts anteriors. Tampoc no van ser informats de l'existència d'una prova diagnòstica (amniocentesi) per a descartar la síndrome de Down. (Vegeu requadre).

Maria Dolors i Tomàs tampoc no van ser informats pel metge de la protecció legal existent sobre la decisió de la mare, en el cas de confirmar-se la malformació genètica, per a continuar o interrompre la ges-

tació. Concretament, va decidir de no realitzar l'amniocentesi i d'impossibilitar, així, la interrupció de l'embaràs i el naixement d'un nen amb greus malformacions cromosòmiques

L'interrogant de fons de la denúncia plantejada pel matrimoni Cabrejas-Romera és per què el doctor Joaquim Vila va ocultar-los la informació. Ells estan convençuts que va ser per raons morals, ja que segons les seves informacions, el doctor Vila s'havia declarat anteriorment antiavortista. El doctor Joaquim Vila prefeix no fer declaracions abans del judici.

Respecte a la clàusula de consciència, la llei preveu que els metges contraris a la interrupció de l'embaràs puguin al·legar-hi objecció de consciència i no els obliga a portar-la a terme.

L'ambigüitat i la insuficiència del marc legislatiu en aquesta qüestió dona pas al confusionisme i a tota mena d'interpretacions que deixen les portes obertes a situacions com ara aquesta en què es troben Tomàs i Maria Dolors. Una situació que, sens dubte, enfronta els conceptes de legalitat i d'ètica professional.

Maite Ferrando

COMENÇAMENT DELS NOUS CURSOS DE LLENGUA I CULTURA DEL PAÍS VALENCIÀ

**MATRÍCULA OBERTA DE
L'1 DE FEBRER AL 28.
NIVELLS: ORAL -
ELEMENTAL - MITJÀ -
SUPERIOR.
GRUPS REDUÏTS.**

**ELS CURSOS VAN DIRIGITS A LA
SUPERACIÓ DE LES PROVES DE
LA JUNTA QUALIFICADORA.
EN ACABAR
EL CURS S'OBTINDRÀ UN
CERTIFICAT ACREDITATIU.**

**APRENDRE LA TEUA LLENGUA,
DEPEN DE TU**

MÉS INFORMACIÓ: A VALÈNCIA, C/ MORATÍN 15, 6a. CP 46002 Tel. (96) 351 17 27